

NORDLAND TEATER

I Livets Røtter

AV ARNOLD WESKER
OVERSATT AV KYRRE HAUGEN BAKKE

Kjære publikum;

*Velkommen til
Nordland Teater
og til et nytt år
med et rikt og variert tilbud.*

Vår målsetning har vært å gi alle grupper av vårt publikum et tilbud.

Livets Røtter er et stykke med mange paralleller til vår egen landsdel, selv om handlingen er lagt til England.

Stykket er varmt, morsomt, litt sørgelig, men stimulerende som livet selv.

Jeg ønsker publikum en hyggelig teaterkveld.

Thom Bastholm
teatersjef

*Forestillingen varer i to timer og tredve minutter
inkludert tjue minutters pause.*

Forlag: Colombine Teaterförlag AB

Programkomite: Thom Bastholm
Jeanne Bø
Birgitte Halling Koch
Gisle Stenersen
Elin Rønning

Ansvarlig utgiver: Thom Bastholm

PREMIERE MO I RANA 14. FEBRUAR 1996

Arnold Wesker's liv og skuespill

1932

Arnold Wesker blir født i East End i London. Foreldrene er jødiske. Han vokser opp i et miljø som er preget av gatekamper mellom kommunister og fascister- streiker, uro og krigsfrykt på alle kanter.

1952

Han prøver seg på forskjellige jobber, blant annet møbel-snekker, rørleggerlærling og gårdsarbeider. Men ender opp som kokkeelev på et hotell i Norfolk. Der møter han sin kone Dusty Bicker.

1953

Wesker skriver sitt første forsøk på skuespill; *And After Today*.

1956

Fullfører for første gang et skuespill, skuespillet *Kjøkkenet*. Det er et spill om de erfaringene Wesker gjorde seg når han arbeidet som kokk og konditor.

1957

Sender inn skuespillet *Kjøkkenet* i en konkurranse i avisa *The Observer*, Wesker vinner ikke konkurransen og tror derfor at han ikke duger. Han gir nesten opp hele skrivingen.

1958

Wesker begynner å skrive på den kjente hønsesuppe-triologien som også omhandler *Livets Røtter* (1959). Triologien starter med *Hønsesuppe Med Byggryn* og avslutter med *Jeg Snakker Om Jerusalem* (1960).

1960

Wesker er med på å stifte Center 42. Det er en gruppe som blir stiftet med utgangspunkt i å få til et bedre samarbeid mellom kunstnere og fagforeninger. Kunsten skal demokratiseres og nå ut til hele folket. Wesker holder foredrag over hele landet for å vekke ansvarlige mennesker til bevissthet om betydningen av skikkelig åndelig næring.

1962

Oppføring av *Chips With Everything* på Royal Court, en politisk satire henlagt til flyvåpenet. Stykket betegnes som Weskers største suksess.

1970

Center 42 oppløses. Det er vanskelig å følge opp intensjonene på tross av idealisme og litt statsstøtte.

1971

The Friends og *The Wedding Feast* spilles, men innfrir ikke kritikernes forventninger.

1976

Gjør come back med stykket *The Marchant* i Århus.

1980

Wesker blir bedt om å skrive for det svenske, det danske og det norske riksteateret.

Stykket *Caritas* er for stort til at de skandinaviske teatrene setter det opp.

1981

Caritas settes opp på National Theatre i London.

Wesker på norsk

Arnold Wesker har vært mye spilt i Norge.

Riksteateret har satt opp *Livets Røtter* både i 1962 og 1984.

I 1975 satte Sogn og Fjordane teater opp *Livets Røtter*. Den såkalte Wesker triologien har vært spilt på ulike scener i hele landet, også i norsk fjernsyn og radio.

I 1980 satte Riksteateret opp *Kjærlighet På Blått Papir*.

Wesker har også skrevet monologen *Brev Til Min Datter* spesielt for skuespillerinnen Susanne Fuhr.

Stykket ble oppført på Tv-teateret.

De sinte unge menn

Etter den andre verdenskrig hadde den sosialdemokratiske trend for alvor gjennomslagskraft. Både innenfor film, teater, kunst og musikk skjedde det store omveltninger.

De engelsk dramatikere var også aktive i denne tidsepoken. Flere av de unge dramatikere ønsket å angripe lystspillenes usanne overklasseverden. De plasserte mennesket, det ganske alminnelige mennesket og dets hverdagsproblemer, i scenens søkelys. Virkeligheten, slik man møter den i arbeider og mellomklassen, avløste det flotte teaterskredderiet.

Arnold Wesker sluttet helhjertet opp om angrepsbølgen. Det var John Osborne som startet bølgen, og i tillegg til Arnold Wesker sluttet også James Saunders, Edward Bond, John Arden, Shelagh Delaney, Ann Jellicoe og Harold Pinter seg til den.

John Osborne skrev skuespillet *Look Back In Anger* i 1956 og Harold Pinter skrev stykket *The Birthday Party* i 1958 som en følge av denne bølgen.

Arnold Wesker's *Livets Røtter* skriver seg også inn i rekene av skuespill om det alminnelige mennesket og hverdagsproblemene. Dette var faktisk «De sinte unge menns» hverdag, mens det flotte teaterskredderiet var de tidligere skribentenes hverdag.

Teatrene utviklet med denne bølgen nye skuespillere og instruktører. Den gav også etablerte sjansen til nye utfordringer.

«Hønsesuppetriologien»

Livets Røtter er en del av den såkalte «Hønsesuppetriologien». Den var ferdigskrevet i 1959 og blir av mange sett på som Weskers forsøk å skrive arbeiderklassehistorien. Det Wesker i hovedsak gjør er å utlevere to forskjellige ideologier og levemåter og viser oss de klare svakehetene med begge. Beatie er blitt de intellektuelle klassebevisstes (Ronnie Kahn) talerør og hennes familie et eksempel på den helt alminnelige arbeiderklasse.

Arnold Wesker understreker at hans personer er tatt fra virkeligheten og at han føler seg som en av dem. Han sier at når han har vært hard så er det fordi han har vært irritert - på dem og på seg selv. I *Livets Røtter* har han vært nådeløs i skildringen av familien Bryant. Hans kritikk går ut på at de har forsømt sjansene til å leve et menneskeverdig liv preget av kjærlighet i en tid da de hadde sjanser til det. I stedet har de foretrukket et liv i likeglad slapphet og ikke brukt muligheten til å bygge et bedre liv da de fikk den. De har ikke brydd seg om utdanning for se selv og ungene.

Ronnie Kahn er den sentrale personen i Triologien, hans livsløp har klare paralleller til forfatterens eget, og siste del av triologien *-Jeg Snakker Om Jerusalem* tas det endelige oppgjøret med den ideologiske klassekampen. Ronnie innser tilslutt at det er langt mellom liv og lære. Han må begynne å forholde seg til verden på en ny måte.

Om røtter, språk og nødvendigheten av forandring

En dag traff herr K en mann på gaten som han ikke hadde sett på svært lenge.

- De er jo akkurat den samme, De! sa mannen.

- Å! sa herr K, og ble blek

fra Kalenderhistorier av Bertolt Brecht

Det talespråket menneskene bruker i denne oversettelsen av Weskers *Roots*, finnes ingen steder i Norge.

Ingen steder. Ikke akkurat sånn. Det er en virkelig og ekte og unaturlig ikke-dialekt.

Da jeg gikk igang med arbeidet, sto det klart for meg at jeg måtte ta utgangspunkt i min egen østnorske talespråkerfaring. Weskers mennesker er fra Dorset. Om Dorset visste jeg ikke mye, annet enn at det regnes for tjukke landsbygda i England.

Altså: På Nordland Teater er disse folka *østlendinger*, og de er fra landet. Ikke fra et konkret strøk eller ei spesifikk bygd som vi kan kjenne igjen dialektmessig, og slett ikke la-a-ang-somme og fra Snekkersvea, nei de er rett og slett fra Landet.

Personene i stykket har i hovedsak ikke det vi kaller «et reflektert» forhold til sitt eget språk. De bruker det mest til vekslepenger, skillemynt, og blir brydd eller knisete når noen kommer med store penger, slik som Beatie. (Man kan vel spørre hvor ekte de er, alle de knitrende sedlene hun gjør opp med.)

I begynnelsen av stykket skjer tilsynelatende det samme med Beatie som med de aller fleste av oss når vi er «hjemme» på ferie - vi synker ned i den gamle dialekten, de gamle vanene, de gamle tankene. Du skal ikke komme her og ha *forandret* deg når du er hjemme i jula! Men etter hvert tvinger begivenhetene henne til å forholde seg på en annen måte til språket, til sine egne tanker. Det dreier seg selvsagt ikke om å snakke «fint», språket som kosmetikk liksom, men om hvordan språket vårt styrer tankene, styrer språket.

I Beaties møte, for ikke å si kollisjon, med sitt «gamle» miljø har jeg forsøkt å la både henne og de personene hun omgås, bruke et språk som er *blandet*, slik de fleste av oss gjør til hverdags. Det er bare på teater folk snakker «konsekvent», og står det til meg, slutter vi teaterfolk med det øyeblikkelig (iallfall i stykker som for eksempel *Livets Røtter* - vi må ikke bli *for* konsekvente heller). I den såkalte virkeligheten blander vi språkformer og dialekt hele tiden, og tilpasser oss med lynets hast til alle de totalt forskjellige sosiale situasjonene og nærkampene vi er gjennom i løpet av en dag.

Derfor har jeg foreslått skuespillerne å prøve noe av det samme.

Og hvis du nå sier «Jeg syns de snakka naturlig, jeg» - så er det ikke meg imot.

Kyrre Haugen Bakke, oversetter

I Rø

AV ARNO
OVERSATT AV KY

ROLLER:

Beatie Bryant: *Kari Bunæs*
Mrs. Bryant: *Gørli Mathisen*
Jimmy Beales: *Anders T. Andersen*
Jenny Beales: *Jeanne Bøe*
Stan Mann: *Thomas Fasting*
Mr. Bryant: *Andreas Kolstad*
Mr. Healy/Frankie Bryant:
Per Bogstad Gulliksen
Pearl Bryant: *Eva Meinich*

Inspisient: *Ole Kverneng* **Rekvisittm**

Lys: *Nils Christian Hansen* **Lyd:** *Frank Be*

Smed: *Stig Blyseth* **Snekker:** *Harry Sorensen* **Rekvi**

Foto: *Le*

Wets ter

WESKER
HAUGEN BAKKE

Regi: *Birgitte Halling Koch*

Scenografi: *Even Børsum*

Kostyme: *Kiss Markovic*

Sminke: *Veslemøy Fosse Ree*

Koreografisk assistanse:

Inger Johanne Ritter

Musikalsk arrangement:

Bodvar Moe

Odd J. Horseng **Sufflor:** *Isabella Flatt*

stue: *Linda Nielsen/ Ana Raluka Johansen*

Gerd Iren Nilssen **Produksjonssjef:** *Per Rasmussen*

stensen

Kari Bunæs:

Utdannet ved Teaterhøgskolan i Malmö. I Sverige har hun arbeidet ved flere teater og også gjort egne programmer. Hun er fast ansatt ved Nordland Teater og har spilt i «Kykkelikasse», «Sensommerdansen», «Pippi Langstrømpe» og monologen «Susanne på badet».

Gørli Mathisen:

Utdannet ved Statens Teaterhøgskole. Har arbeidet som skuespiller ved Trøndelag Teater siden 1970. Hun har gjort seg bemerket med sterke Ibsen roller og ikke minst med forteller-teaterstykket «Marias Evangelium» i 1991. Hun har også drevet med teatersport. I Nordland har hun tidligere turnert med bl.a. komediesuksessen «Vi Betal Itj» fra Trøndelag Teater.

Anders T. Andersen:

Utdannet ved The Arts Educational Schools. Han har arbeidet som skuespiller i London i et år og bl.a. gjort TV-serier for BBC, ITV og Carlton. Her hjemme har han en rolle i TV-serien/spillefilmen «Gåten Knut Hamsun». I «Livets Røtter» gjør Anders T. Andersen sin første rolle i norsk teater.

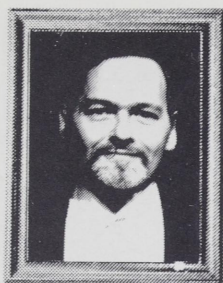

Jeanne Bøe:

Utdannet ved The Academy of Live and Recorded Arts i London. Jeanne Bøe er fast ansatt ved Nordland Teater og har tidligere spilt i «Kykkelikasse», «Sensommerdansen», «Pyjamas for 6» og ikke minst hovedrollen i storsuksessen «Pippi Langstrømpe».

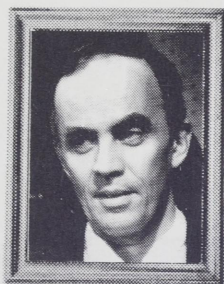
Thomas Fasting:

Utdannet ved Statens Teaterhøgskole. Fast ansatt ved Nordland Teater siden 1983. Han har arbeidet i TV-teateret, ved Den Nationale Scene og Trønderlag Teater. Han har hatt diverse instruktør-oppdrag. Han har gjort mange roller for Nordland Teater, sist som Dr. Rank i «Et dukkehjem».

Andreas Kolstad:

Utdannet ved Statens Teaterhøgskole. Ansatt ved Det Norske Teater, hvorfra han har permisjon for å arbeide på Nordland Teater. Andreas Kolstad har gjestet ved Den Nationale Scene, TV- og Radio-Teateret. Han har etterhvert gjort mange roller for Nordland Teater og sist møtte vi han som Helmer i «Et dukkehjem».

Per Bogstad Gulliksen:

Utdannet Arts Educational School i London. Han har medvirket i TV-serie i England og medvirker også i NRK serien «Gåten Knut Hamsun». Med *Livets Røtter* debuterer Per Bogstad som sceneskuespiller.

Eva Meinich:

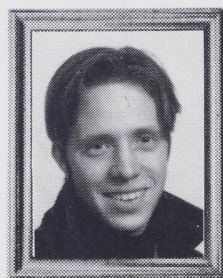
Utdannet ved The Arts Educational Schools i London. Hun har tidligere vært tilknyttet frie teatergrupper i Oslo. Under studietiden i London gjorde hun bl.a. rollen som Bruden i «Blodbryllup» av Lorca. På Nordland Teater har hun spilt Annika i «Pippi Langstrømpe»

REGI: Birgitte Halling Koch

Utdannet skuespiller ved Odense Teaters elevskole i 1972. Har arbeidet ved flere teatre i Danmark i perioden 1972-1990. Hun har også arbeidet som pedagog på Statens Teaterhøgskole i København. Hun kom deretter til Statens Teaterhøgskole i Oslo hvor hun fremdeles virker som lærer og instruktør. Ved siden av dette har hun vært instruktør på bl.a. Oslo Nye Teater og Centralteateret. Hun har tidligere gjestet Nordland Teater som instruktør på «Sensommerdansen».

SCENOGRAFI: Even Børsum

Utdannet ved Nordiska Scenografiskolan i Stockholm. Han har arbeidet som assistent for Ingeborg Kvamme på flere produksjoner på Nationaltheateret bl.a. «Skylight» og «Arkadia».

Even Børsum har også arbeidet med amatørteatergrupper i Sverige med stykker som «West Side Story». Med «Livets Røtter» gjør Even Børsum sin første egne produksjon ved et norsk institusjonsteater.

KOSTYMER: Kiss Markovic

Kostymedesigneren Kiss Markovic er utdannet i Paris og har hatt mange oppdrag for Nordland Teater. Hun har hatt oppdrag for Den Norske Opera og Operaen i Kristiansand. Siste oppdrag for Nordland Teater var «Pyjamas for 6», «Et Dukkehjem» og «Pippi Langstrømpe».

SMINKE: Veslemøy Fosse Ree

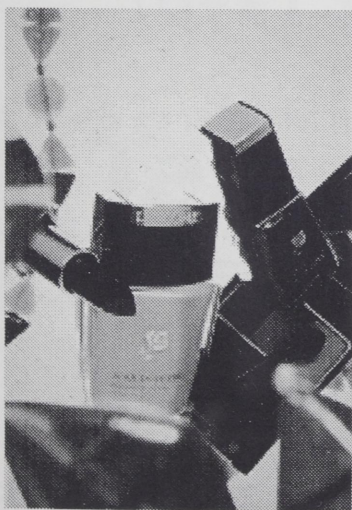
Veslemøy Fosse Ree har sin utdannelse fra London. Hun har hatt ansvaret for sminken i en rekke norske spillefilmer, kortfilmer og reklamefilmer, og vært engasjert i en mengde teater- og revyoppsetninger. Siste spillefilm var «The North Star» av Nils Gaup med bl.a. James Caan og Christopher Lambert. Veslemøy Fosse Ree er i dag freelance og har tidligere hatt maskør / sminkør ansvaret på bl.a. «Sensommerdansen» og «Pippi Langstrømpe» ved Nordland Teater.

KOREOGRAFISK ASSISTANSE:

Inger-Johanne Rütter

Inger-Johanne Rütter er utdannet danser og koreograf fra Bergen og London. Fra 1976 har hun arbeidet freelance som danser, koreograf og pedagog og vært engasjert ved de aller fleste teatre i Norge. På Nordland Teater har vi hatt stor glede av henne på bl.a. «Ole Brumm», «Kykkelikasse» «Sensommerdansen» og «Pippi Langstrømpe».

LANCÔME

INTER NOR

Meyergården Hotell
Mo i Rana

Ut på tur 1996?

Vi kan tilby turer på sjø- og land.

 Helgeland Trafikkselskap A.s

AKSJESELSKAP

Postboks 603, 8801 Sandnessjøen - Tlf. 75 06 41 00 - Fax 75 04 02 56

FAUSKE HOTELL

Narvik Hotel

hotellet - der du bor

dersom pris, kvalitet og beliggenhet betyr noe!

Kontoret - Bar og Bistro

i lekre, nyoppussede lokaler!

Møte- og selskapslokaler fra 10 til 100 personer

Vi er kjent for god mat og fantastisk betjening.

Ring oss og be om tilbud!

tlf 76 94 70 77

HOTELLET I SENTRUM

Kongensgt. 36, pb. 121 - 8501 NARVIK

tel.: 76 94 70 77

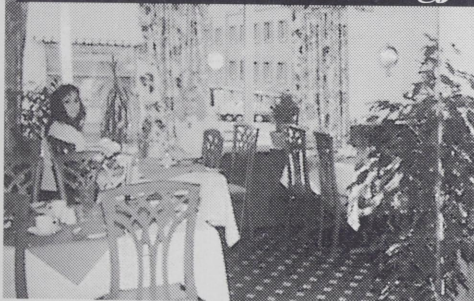
fax.: 76 94 67 35

NSB Reisebyrå

Rådhusaleen 7

Telefon 75 15 26 77

Velkommen som vår gjest!

RESTAURANT

Central

BODØS TRIVSELSSTED

Byens populære spisested.

Norske og internasjonale retter i stilig og koselig miljø.

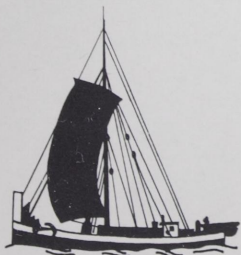
A la carte meny eller bare kaffe og en kake.

Hjertelig velkommen til oss.

CENTRAL HOTEL BODØ

Telenor

**ROGNAN
HOTELL**

" Opplevelsen er din "
Velkommen!

TLF 75 69 00 11 FAX 75 69 13 72

I 1996 spiller **NORDI**

Depotbiblioteket

96sd 37 512

Shirley

av Will
bearbeidet av Arthur A

regi: Kirsten Sørlie
scenografi/
kostyme: Anna Gisle
Shirley: Kirsti Sparboe
Premiere: 23/4 -96 i Mo

Susanne på badet

av Anne Helgesen

regi: Siri Senje
scenografi: Christine Lohre
Susanne: Kari Bunæs
spilles: april-mai -96

Det er fra politet

av J.B. Priestley

oversatt og bearbeidet av Kirsten Sørlie

regi: Kirsten Sørlie
scenografi: Hans Petter Harboe
kostyme: Trude Bergh
koreografi: Inger-Johanne Rütter
med bl.a.: Arne Aas, Hilde Brenni,
Kari Bunæs, Thomas Fasting og
Andreas Kolstad
Premiere: medio september i Mo

Katter

av Agneta Elers-Jarleman/Lennart Helseing
musikk av Gunnar Erlander

regi: Inger-Johanne Rütter
scenografi/
kostyme: Kiss Markovic
med bl.a.: Birgitte Halling-Koch,
Fredrik Rütter og Eva Meinich

